

§ 409

Integration i Uppsala 2021 – nuläge och uppföljning

KSN-2019-03008

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** godkänna den nya indikatorn, enligt rapporten, avseende att följa resultaten för SFI, samt
2. **att** godkänna uppföljningsrapporten i ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Den 16 december 2020 §335 beslutade kommunstyrelsen om rapporten Integration i Uppsala 2020 – nuläge, målsättning och plan för uppföljning. Rapporten redogör för de utmaningar Uppsala står inför avseende integration, vilka områden kommunen särskilt bör fokusera på samt hur målsättningen kommer att följas upp.

I det föreliggande ärendet redovisas ett nuläge för de indikatorer som enligt beslutet ska följas upp årligen på området, vilka åtgärder som genomförts för att främja integration och etablering, samt en analys.

Utöver ovanstående uppdrag har kommunledningskontoret uppdraget att löpande följa upp den grupp ensamkommande barn och unga som berörs av den så kallade gymnasielagen. Uppföljningen omfattar den sociala situationen och etableringsprocessen. För att hålla ihop rapporteringen på integrationsområdet ges en övergripande uppföljning kring gruppen i rapporten.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 november 2021
- Bilaga 1, Integration i Uppsala 2021 – nuläge och uppföljning

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2021-12-07

Yrkande

Erik Pelling (S) yrkar:
att godkänna den nya indikatorn, enligt föredragningen, avseende att följa resultaten för SFI.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Erik Pellings (S) tilläggsyrkande mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Särskilt yttrande

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Petersson (C) lämnar ett särskilt yttrande:

Verklig frihet och självständighet börjar med en egen inkomst. Därför måste alltid löna sig att gå från bidrag till arbete. Vi ska tillvarata all den kompetens som finns här och möjliggöra för alla att vara med och bidra i vår kommun. Arbetslösheten i Uppsala är nu den högsta sedan 1997 och den ökade redan innan pandemin. Uppsala, med sina två världsledande universitet, sitt starka näringsliv och sin närhet till Stockholm, har goda förutsättningar att vara en attraktiv kommun där alla som kan jobba har ett jobb att gå till. Därför är det oroande att andelen utrikesfödda med försörjningsstöd är större i Uppsala kommun än i riket generellt.

Goda kunskaper i svenska är inte bara en viktig faktor för att komma in på arbetsmarknaden, utan även för att bli en del av det svenska samhället. Ärendet belyser oroande och dalande resultat för SFI. Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna ställer sig därför positiva till att en ny indikator tas fram för detta. SFI ska hålla hög kvalitet och leda till anställning eller vidareutbildning samt vara en naturlig del i genomförande av validering. SFI-utbildningen ska kunna drivas av andra aktörer och kombineras med arbete och familj samt erbjudas även under föräldradedighet för en mer jämställd integration.

Förskolan kan bidra till en stärkt integration genom att bidra till att höja barns språkkunskaper. Vi ser därför oroande på att andelen utrikes födda barn (3–5 år) i Uppsala som går i förskola inte är paritet med motsvarande andel för inrikes födda barn i Uppsala. Analysen lyfter information som en viktig faktor i att skapa förståelse för förskolans uppdrag som skolform. Vi ställer oss frågande till varför de föreslagna åtgärderna skjutits fram i tiden pga. pandemin och menar att exempelvis informationsmaterial redan borde varit framtaget.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-11-16

Diarienummer:
KSN-2019-03008

Handläggare:
Jonas Gumbel

Integration i Uppsala 2021 – nuläge och uppföljning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna uppföljningsrapporten i ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Den 16 december 2020 §335 beslutade kommunstyrelsen om rapporten Integration i Uppsala 2020 – nuläge, målsättning och plan för uppföljning. Rapporten redogör för de utmaningar Uppsala står inför avseende integration, vilka områden kommunen särskilt bör fokusera på samt hur målsättningen kommer att följas upp.

I det föreliggande ärendet redovisas ett nuläge för de indikatorer som enligt beslutet ska följas upp årligen på området, vilka åtgärder som genomförts för att främja integration och etablering, samt en analys.

Utöver ovanstående uppdrag har kommunledningskontoret uppdraget att löpande följa upp den grupp ensamkommande barn och unga som berörs av den så kallade gymnasielagen. Uppföljningen omfattar den sociala situationen och etableringsprocessen. För att hålla ihop rapporteringen på integrationsområdet ges en övergripande uppföljning kring gruppen i rapporten.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret med stöd av berörda förvaltningar. Barnperspektivet och jämställdhetsperspektivet är beaktat genom valet av indikatorer och styr därför uppföljningen.

Föredragning

Målet med integrationspolitiken i Uppsala kommun är en snabbare etablering samt en bättre och jämställd integration. Alla invånare ska kunna försörja sig och delta i samhällslivet på lika villkor oavsett kön eller etnisk- och kulturell bakgrund.

För att uppnå målet krävs ett aktivt ansvarstagande av den som är ny i samhället med stöd från såväl kommunen som av statliga aktörer, civilsamhället och näringslivet. Till exempel måste det skapas förutsättningar för att nya uppsalabor ska kunna delta i föreningslivet och etablera sig på arbetsmarknaden. Vidare är en framgångsrik skolgång, goda resultat i språkundervisning samt ett tryggt boende exempel på faktorer som kan främja etableringen.

Uppsala är på många sätt en välmående kommun med jämförelsevis låg arbetslöshet, en befolkning med generellt sett god hälsa och hög utbildningsnivå. Samtidigt har kommunen utmaningar som riskerar att försvåra integrationen. Uppsala är till exempel en relativt segregerad kommun där de som är högutbildade och tjänar bra i hög utsträckning bor i vissa områden, medan de som har låg utbildning och låga inkomster bor i andra områden. Vidare råder bostadsbrist för de med sämre ekonomi, de som saknar tillräckligt med kapital eller har få köddagar i bostadsförmedlingen. Det finns relativt få hyresrätter vilket gör konkurrensen om billiga bostäder hård. Att Uppsala är en studentstad kan också bidra till att försvåra arbetsmarknadsinträdet för nyanlända eftersom de konkurrerar med studenter om så kallade ”enkla jobb” i till exempel dagligvaruhandeln och restaurangbranschen.

För att åstadkomma en förändring är det nödvändigt att säkerställa att åtgärderna som vidtas för att främja integration och etablering också får avsedd effekt. Kommunstyrelsen har därför beslutat att måluppfyllelsen ska mätas årligen och sammanställas i en resultatredovisning som omfattar områdena arbetsmarknadsetablering, barn och unga samt boende.

De tio indikatorer samt de två som syftar till att beskriva gruppen ungdomar som har uppehållstillstånd enligt gymnasielagen och som redovisas i uppföljningsrapporten mäter olika aspekter av etablering och integration och syftar till att tillsammans ge en övergripande bild av utvecklingen på området i Uppsala kommun. I rapporten konstateras att fem av tio utpekade indikatorer visar positiva resultat. Två indikatorer går i fel riktning och en har en något oklar trend. En indikator bedöms lämplig att byta ut och för en indikator saknas data.

När det gäller gruppen ungdomar med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen bedöms trenden vara positiv.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser. Kostnaderna för genomförande av åtgärder på området belastar respektive nämnd inom ordinarie ansvar och hanteras inom Mål och budgetprocessen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 november 2021
- Bilaga 1, Integration i Uppsala 2021 – nuläge och uppföljning

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Kommunstyrelsen
Uppföljningsrapport

Datum:
2021-11-16

Diarienummer:
KSN 2019-03008

Handläggare:
Jonas Gumbel

FÖRSLAG

Integration i Uppsala 2021 – nuläge och uppföljning

Innehåll

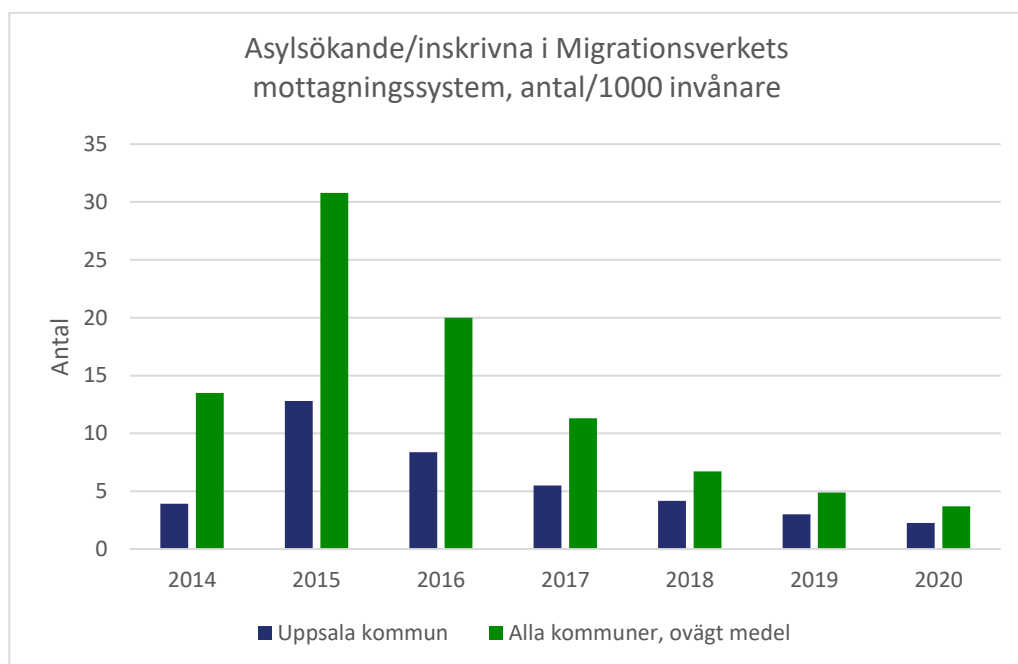
1.	Bakgrund.....	4
	Inledning.....	4
	Inriktning	4
	Tidigare rapport och planerad uppföljning.....	5
	Särskild uppföljning av ungdomar med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen..	5
2.	Indikatorer för att bedöma om vidtagna åtgärder får avsedd effekt	6
3.	Etablering på arbetsmarknaden	6
	Indikator 1: Andelen utrikes födda (20–64 år) som förvärvsarbetar ska öka i jämförelse med 2018 (se diagram nedan)	6
	Genomförda åtgärder och analys:.....	6
	Indikator 2: Andelen utrikes födda kvinnor (20–64 år) som förvärvsarbetar ska öka i jämförelse med 2018 (se diagram nedan)	7
	Genomförda åtgärder och analys:.....	7
	Indikator 3: Andelen utrikes födda som varken arbetar eller studerar ska minska i jämförelse med 2018.....	9
	Genomförda åtgärder och analys:.....	9
	Indikator 4: Andelen utrikes födda försörjningsstödmottagare med en vistelsetid på 2–3 år ska minska i jämförelse med 2018	10
	Genomförda åtgärder och analys:.....	11
	Indikator 5: Andel elever på svenska för invandrare som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, ska öka i jämförelse med 2018	12
	Genomförda åtgärder och analys:.....	12
	Förslag	13
4.	Barn och unga.....	13
	Indikator 6: Andelen utrikes födda barn (3–5 år) i Uppsala som går i förskola ska vara i paritet med motsvarande andel för inrikes födda barn i Uppsala i jämförelse med 2018	13
	Genomförda åtgärder och analys:.....	14
	Indikator 7: Andelen utrikes födda unga tjejer i Uppsala som uppger att de är med i en förening, klubb, sällskap eller organisation ska öka betydligt i jämförelse med 2017	15
	Genomförda åtgärder och analys:.....	15
	Indikator 8: Behörighet till gymnasiet för utrikes födda elever i åk 9 i Uppsala ska öka i jämförelse med läsåret 2018/19	17
	Genomförda åtgärder och analys:.....	17
	Indikator 9: Behörighet till gymnasiet för inrikes födda elever i åk 9, med utrikes födda föräldrar ska vara i paritet med motsvarande för inrikes födda elever med inrikes födda föräldrar i jämförelse med läsåret 2018/19.....	18
	Genomförda åtgärder och analys:.....	18
5.	Boendesituation.....	19

Indikator 10: Andelen personer som är utrikes födda eller har utrikes födda föräldrar och som ingår i ett hushåll som flaggats för en osäker boendesituation ska minska i jämförelse med 2017.....	19
6. Ungdomar i Uppsala med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen.....	19
Indikator 1: Personer med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen med inkomst av arbete	20
Genomförda åtgärder och analys:.....	21
Indikator 2: Antal personer med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen som erhållit studiestöd från CSN	21
Genomförda åtgärder och analys:.....	22
7. Avslutning	22

1. Bakgrund

Inledning

Under hösten 2015 kom ett mycket stort antal asylsökande till Sverige. Inflödet var betydligt högre än prognostiserat vilket gjorde att varken Sveriges kommuner eller statliga myndigheter var förberedda på att hantera ett så pass omfattande mottagande. Antalet asylsökande har nu minskat betydligt (se diagram nedan) och utmaningen för samhället har övergått från att hantera mottagandet av asylsökande till att istället handla om att främja etablering och integration.

1. Källa: Migrationsverket, Kolada.

Vinsterna med en lyckad integration är många, såväl för individen som för samhället i stort. På motsvarande sätt riskerar en icke-framgångsrik integration att leda till långvarigt utanförskap med en spiral av negativa konsekvenser som följd – såväl för individen som för samhället.

Arbetsförmedlingen har sedan 2010 det övergripande ansvaret för att samordna etableringen av nyanlända. Det innebär att myndigheten ansvarar för att olika parter erbjuder nyanlända etableringsinsatser. Insatserna ska underlätta och påskynda etableringen i arbets- och samhällslivet. Arbetsförmedlingen ska samordna insatserna samt ge stöd till och driva på de andra parterna, bland andra kommunerna. Det specifika kommunala ansvaret för mottagandet av nyanlända, som finns reglerat i lag, är inom Uppsala kommun delegerat till Arbetsmarknadsnämnden. Det lagstadgade ansvaret för mottagandet av ensamkommande barn är delegerat till Socialnämnden. I övrigt är avsikten att nyanlända i Sverige, utifrån deras individuella behov, ska ta del av generella åtgärder som riktar sig till alla invånare i samhället. Det innefattar åtgärder inom bland annat utbildning, arbetsmarknad, hälsa och sjukvård samt bostäder.

Inriktning

Målet med integrationspolitiken i Uppsala är en snabbare etablering samt en bättre och jämställd integration. Alla invånare i Uppsala ska kunna försörja sig och delta i

samhällslivet på lika villkor oavsett kön eller etnisk- och kulturell bakgrund. För att uppnå det krävs ett aktivt ansvarstagande av den som är ny i samhället med stöd från såväl kommunen som av statliga aktörer, civilsamhället och näringslivet. Till exempel måste det skapas förutsättningar för att nya uppsalabor ska kunna delta i föreningslivet och etablera sig på arbetsmarknaden. Vidare är en framgångsrik skolgång, goda resultat i språkundervisning samt ett tryggt boende exempel på faktorer som kan främja etableringen. Uppsala är på många sätt en välmående kommun med jämförelsevis låg arbetslöshet, en befolkning med generellt sett god hälsa och hög utbildningsnivå. Samtidigt har Uppsala utmaningar som riskerar att försvåra integrationen. Uppsala är till exempel en relativt segregerad kommun där de som är högutbildade och tjänar bra i hög utsträckning bor i vissa områden, medan de som har låg utbildning och låga inkomster bor i andra områden. Vidare råder bostadsbrist för de med sämre ekonomi och de som saknar tillräckligt med kapital eller har få ködagar. Det finns relativt få hyresrätter vilket gör konkurrensen om billiga bostäder hård. Att Uppsala är en studentstad kan också bidra till att försvåra arbetsmarknadsinträdet för nyanlända eftersom de konkurrerar med studenter om så kallade ”enkla jobb” i till exempel dagligvaruhandeln och restaurangbranschen.

Tidigare rapport och planerad uppföljning

Under 2020 togs en rapport fram för att beskriva hur mottagandet av asylsökande och nyanlända har sett ut i Uppsala under de senaste åren och i jämförelse med andra kommuner. I december 2020 beslutade Kommunstyrelsen om rapporten *Integration i Uppsala 2020 – nuläge, målsättning och plan för uppföljning*. Rapporten redogör för de utmaningar Uppsala står inför avseende integrationen, vilka områden kommunen särskilt bör fokusera på samt hur målsättningen kommer att följas upp. För uppföljningen pekas 10 indikatorer ut som särskilt viktiga.

I samband med Kommunstyrelsens beslut om integrationsrapporten beslutades även:

- att uppdra till nämnder och bolagsstyrelser att beakta integrationsrapporten och vidta åtgärder för en bättre integration i Uppsala och
- att nämnder och bolagsstyrelser återrapporterar arbetet för att främja integration inom ramen för ordinarie uppföljning.

Den rapport du nu läser är i huvudsak en redovisning av nuläget för de ovan nämnda indikatorerna, vad som gjorts för att påverka respektive indikator samt en analys.

Särskild uppföljning av ungdomar med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen

Utöver ovanstående uppdrag har Kommunledningskontoret fått i uppdrag att löpande följa upp den grupp tidigare ensamkommande barn och unga som berörs av den så kallade gymnasielagen. Uppföljningen omfattar den sociala situationen och etableringsprocessen. Uppdraget innebär också att samordna de berörda förvaltningarnas arbete inom området. I den här rapporten ges en övergripande beskrivning med utgångspunkt i statistik från Arbetsmarknadsförvaltningen som avser gruppens etablering under rubriken Ungdomar med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen, se nedan. En mer omfattande uppföljning och beskrivning går att få i Arbetsmarknadsförvaltningens skrivelse Etablering av ungdomar som omfattas av den nya gymnasielagen (AMN-2021-00199).

2. Indikatorer för att bedöma om vidtagna åtgärder får avsedd effekt

För att åstadkomma en förändring är det nödvändigt att säkerställa att åtgärderna som vidtas för att främja integration och etablering också får avsedd effekt. Måluppfyllelsen kommer därför att mätas årligen och sammanställas av Kommunledningskontoret i en resultatredovisning som omfattar områdena arbetsmarknadsetablering, barn och unga samt boende. De 10 indikatorerna som redovisas nedan mäter olika aspekter av etablering och integration och syftar till att tillsammans ge en övergripande bild av utvecklingen i Uppsala. I ett fall föreslås en justering av en indikator. Under nedanstående rubriker redovisas utfallet med utgångspunkt i tillgänglig statistik till och med år 2021.

Redovisningen inkluderar också en uppföljning och nulägesbeskrivning av den grupp unga som omfattas av den så kallade gymnasielagen. Gymnasielagens bestämmelser ställer krav relaterat till studier och en varaktig egen försörjning för att en person fortsatt ska beviljas uppehållstillstånd. Flertalet i gruppen bedöms ha hittat en varaktig försörjning genom studiemedel eller genom arbete. Den fortsatta uppföljning föreslås därför fokusera på sambanden mellan status på gruppens uppehållstillstånd, inkomster av arbete och erhållande av studiestöd från CSN. Utifrån en sådan bild kan eventuella behov av specifika åtgärder identifieras.

3. Etablering på arbetsmarknaden

Indikator 1: Andelen utrikes födda (20–64 år) som förvärvsarbetar ska öka i jämförelse med 2018 (se diagram nedan)

Måluppfyllelse: 2018: **61,8 %** och 2019: **63,8 %**

Genomförda åtgärder och analys:

Uppsala hade en hög inflyttning under åren 2016 och 2017. En stor del av inflyttningen bestod av nyanlända och andra utrikesfödda. Nettoinflyttningen mattades av under 2018 och 2019 samtidigt som konjunkturen var positiv (om än avtagande), sysselsättningen ökade och arbetslösheten sjönk, även bland utrikesfödda.¹ Under andra halvan av 2019 ökade dock arbetslösheten i såväl Uppsala som riket.² Bland mottagare av ekonomiskt bistånd under 2019 var det vanligaste försörjningshindret arbetslöshet, varav många läser svenska för invandrare. En utmaning för kommunen under 2019 var Arbetsförmedlingens drastiskt minskade budget för året. Myndighetens neddragningar och omstrukturering fick en direkt påverkan på antalet extratjänster som kunde tillsättas³ och innebar försämrade möjligheter för kommunen att samverka med Arbetsförmedlingen på individnivå runt arbetssökande med ekonomiskt bistånd.

Samtidigt som antalet extratjänster blev färre under 2019 i jämförelse med 2018 så fick fler arbetssökande ta del av kommunens stöd i form av arbetsmarknadsinsats eller arbetsmarknadsanställning. Kommunen startade även upp nya utbildningar och

¹ AF:s arbetsmarknadsprognos för Uppsala, juni 2019.

² Arbetsförmedlingens månadsstatistik

³ Så kallade extratjänster är en form arbetsmarknadsanställning.

tecknade avtal med fyra nya utbildningsanordnare. Fler personer lämnade också arbetsmarknadsverksamheten till förmån för arbete eller studier.

Indikator 2: Andelen utrikes födda kvinnor (20–64 år) som förvärvsarbetar ska öka i jämförelse med 2018 (se diagram nedan)⁴

Måluppfyllelse: 2018: **58,9 %** och 2019: **61,5**

Genomförda åtgärder och analys:

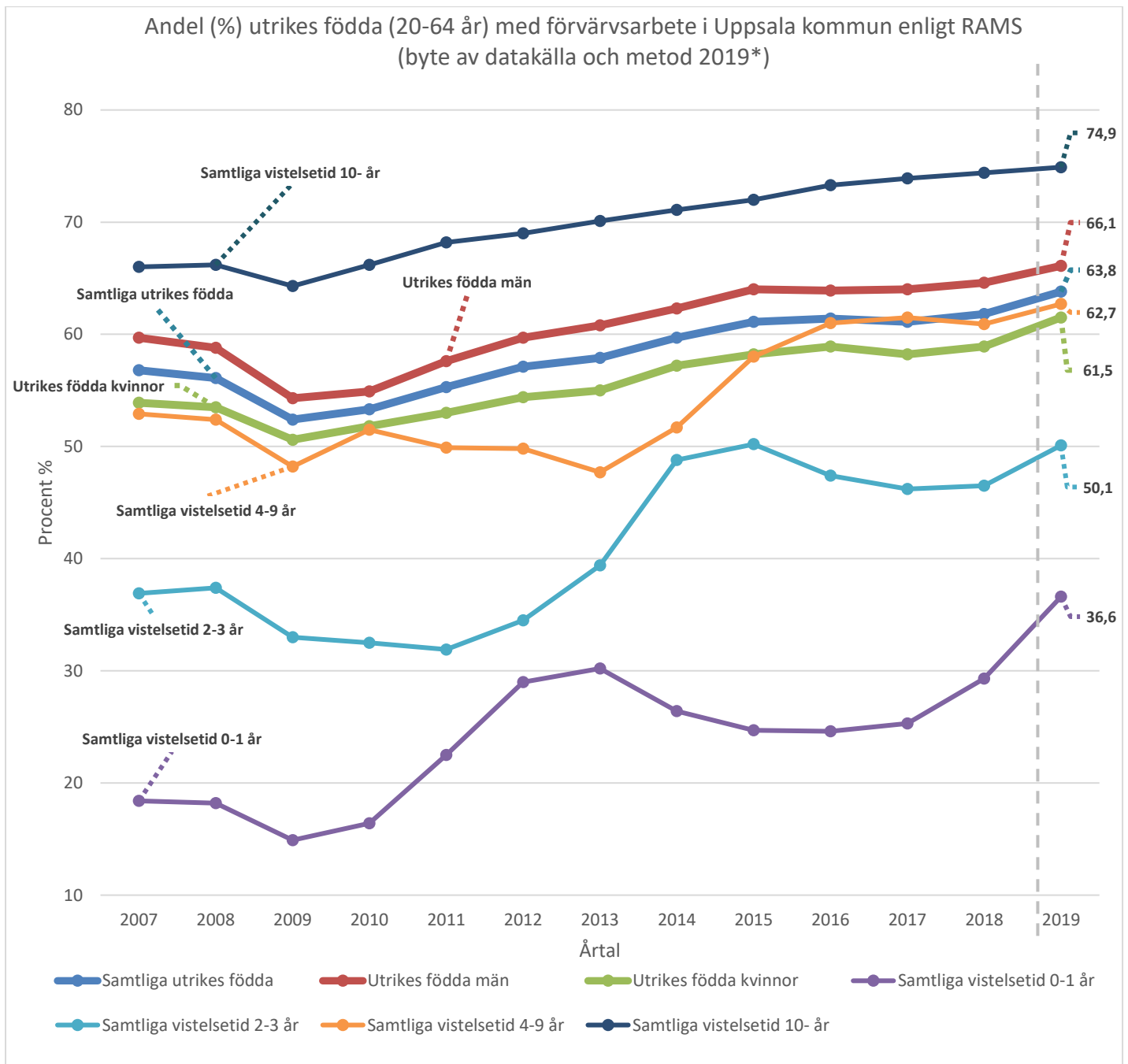
Utrikes födda kvinnor har generellt sett en svagare arbetsmarknadsanknytning, lägre deltagande i integrationspolitiska insatser och sämre resultat av insatserna, än utrikes födda män. Tidigare undersökningar har visat att män i högre utsträckning får ta del av statliga arbetsmarknadsinsatser och får generellt fler besök och kallelser till möten hos arbetsförmedlare.^{5 6 7} Detta även lyfts även i jämställdhetsboks slutet 2020 som en av de främsta utmaningarna att hantera vad gäller den ekonomiska jämställdheten. Kommunen har arbetat aktivt för ett jämställt arbetsmarknadsinträde men flera faktorer påverkar att det fortfarande under 2019 var fler män än kvinnor inskrivna i arbetsmarknadsverksamheten, även om gapet minskade. Exempel på åtgärd är att utrikesfödda kvinnor har prioriterats vid tillsättning av extratjänster och andra arbetsmarknadsanställningar och andelen kvinnor med arbetsmarknadsanställning utifrån årsarbetare har ökat från 35 procent 2016 till 46 procent 2019. För att ytterligare stödja arbetsmarknadsinträdet för utrikesfödda kvinnor påbörjade arbetsmarknadsnämnden under slutet av 2019 ett arbete för att även personer som studerar svenska för invandrare, varav majoriteten är kvinnor, ska erbjudas en arbetsmarknadsplanering under tiden för sina studier i svenska för invandrare.

⁴ Samma indikator följs i Uppsala kommuns årliga jämställdhetsuppföljning

⁵ Arbetsförmedlingen, Workingpaper 2018:2 Hur skapar vi en mer jämställd arbetsmarknadsetablering?

⁶ Arbetsförmedlingen (2020), [Utrikes födda kvinnor - Arbetsförmedlingen](#)

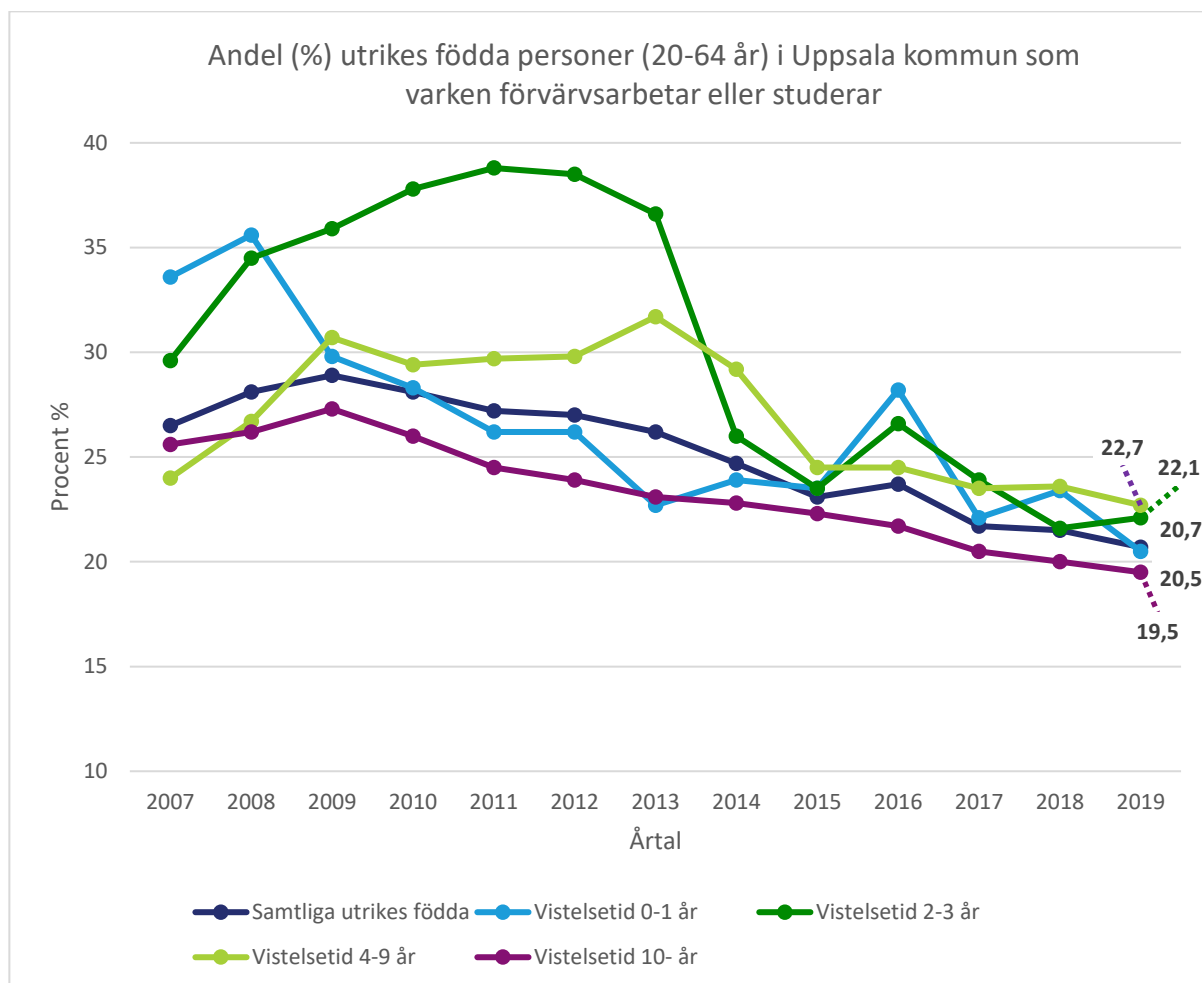
⁷ Arbetsförmedlingens återsrapportering 2019

2. Källa: SCB. Observera att skalan börjar på 10 och slutar på 80 procent.

Indikator 3: Andelen utrikes födda som varken arbetar eller studerar ska minska i jämförelse med 2018

Måluppfyllelse: 2018: **21,5** och 2019: **20,7**

3. Källa: SCB. Observera att skalan börjar på 10 och slutar på 40 procent.

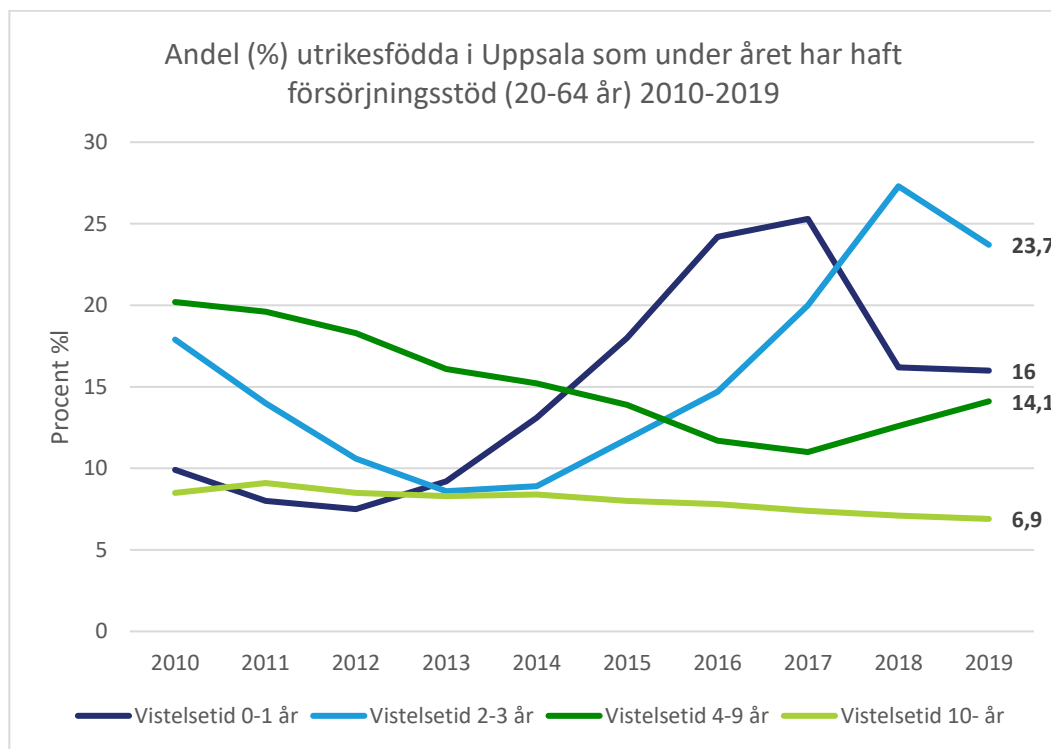
Genomförda åtgärder och analys:

I gymnasieskolan pågår löpande arbete med att utveckla arbetet med förebyggande och främjande insatser inom området elevhälsa. I det arbetet ingår bland annat insatser kring att främja närvaro och att arbeta med minskad andel avbrott.

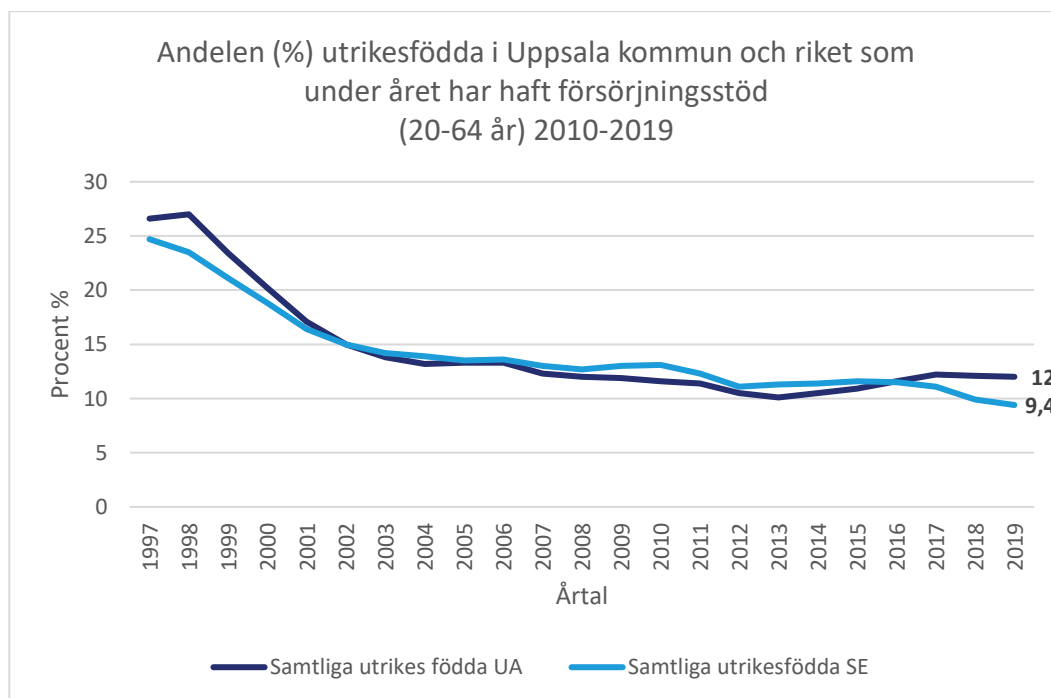
Över 200 personer fler lämnade arbetsmarknadsverksamheten till arbete eller studier under 2019 i jämförelse med 2018. Bara i områdena Gottsunda/Valsätra var det 44 fler kvinnor som lämnade arbetsmarknadsverksamheten till förmån för arbete eller studier under 2019 jämfört med föregående år.

Indikator 4: Andelen utrikes födda försörjningsstödmottagare med en vistelsetid på 2-3 år ska minska i jämförelse med 2018

Måluppfyllelse: 2018: **27,3** och 2019: **23,7**

4. Källa: SCB

5. Källa: SCB

Genomförda åtgärder och analys:

Arbetsmarknadsnämnden påbörjade under 2019 genomförandet av en 26-punktsplan för fler uppsalabor i jobb 2019–2022. Planen pekar ut fyra prioriterade målgrupper:

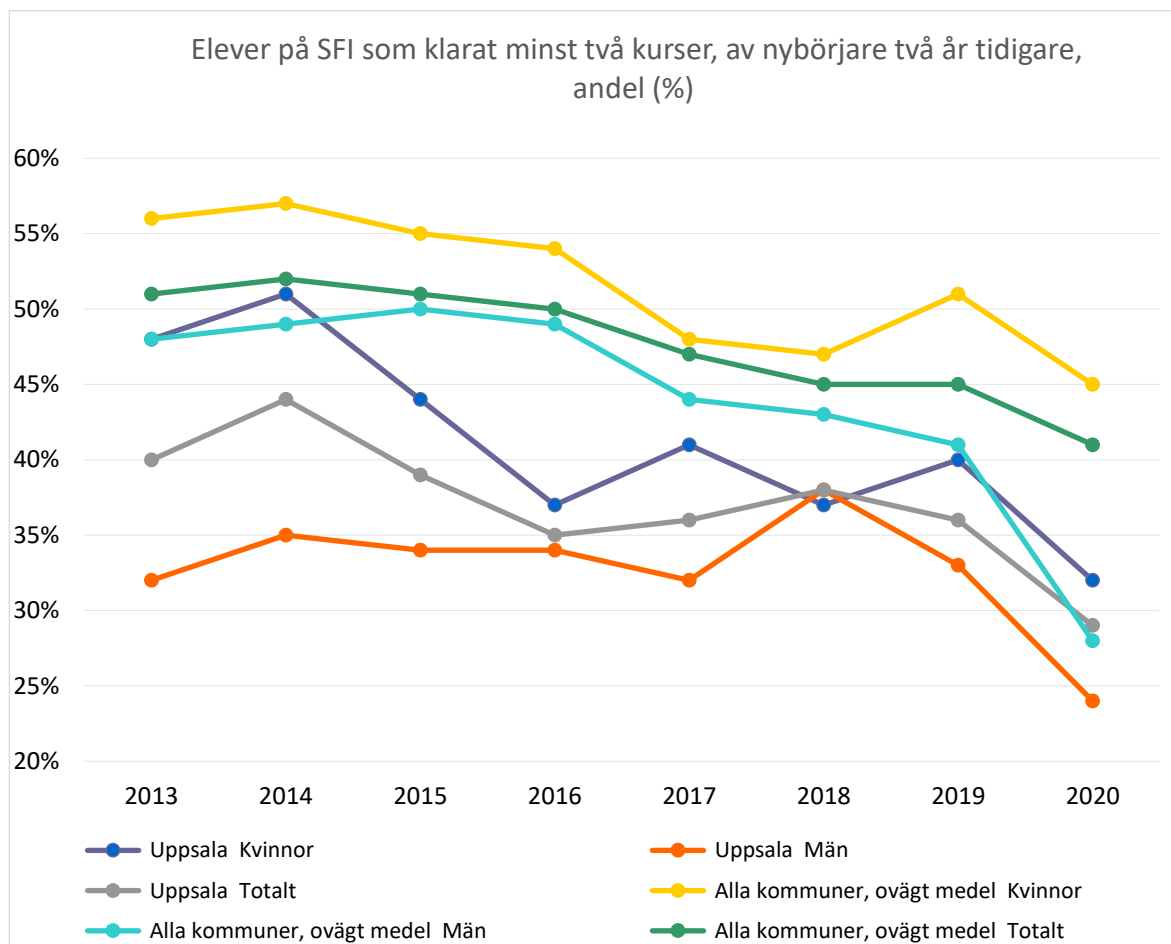
- Barnfamiljer där föräldrarna/föräldern studerar svenska för invandrare.
- Utrikesfödda kvinnor och kvinnor i etablering eller som studerar svenska för invandrare.
- Personer som inte får något stöd av Arbetsförmedlingen.
- Personer nära arbetsmarknaden som gör framsteg i sina studier.

År 2019 var första året sedan 2012 då andelen hushåll i behov av ekonomiskt bistånd inte ökade. Under året genomfördes flera förändringar inom Arbetsmarknadsförvaltningen, så som etableringen av utbildnings- och jobbcenter i Gottsunda, nya yrkesutbildningar, uppstart av svenska för invandrare, ett strukturerat arbete för att motverka svart andrahandsuthyrning och en fortsatt digitalisering av ansökningsförfarandet inom ekonomiskt bistånd vilket bidrog till att frigöra tid för individuell uppföljning. Många av effekterna av arbetet med 26-punktsplanen antas visa sig först åren 2020–2022.

Bedömningen är att nämndens åtgärder under 2019 varit tillräckliga. Samarbetet med Arbetsförmedlingen bedöms dock som bristfälligt.

Indikator 5: Andel elever på svenska för invandrare som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, ska öka i jämförelse med 2018

Förslag på ny indikator

6. Källa: Kolada. Observera att skalan börjar på 20 och slutar på 60 procent.

Genomförda åtgärder och analys:

Arbetsmarknadsförvaltningen har vidtagit åtgärder för att förbättra genomströmningen och minska avbrotten i svenska för invandrare. Ett exempel på insatser som gjorts är att införa ramtider för studierna. Ramtider innebär att varje kurs i svenska för invandrare tilldelas ett antal veckor beroende på studieväg och kurs. Syftet med ramtider är bland annat att skapa en tydlighet för eleven gällande rätten till svenska för invandrare i förhållande till progression och en bättre genomströmning av elever. Det handlar också om att ge ett stöd till lärare vid bedömning av progression och planerat kursslut. Det preliminära antalet veckor som kursen omfattar ska kommuniceras med eleven vid ingången till studier och följas upp löpande. Samtliga elever får också en karenstid vid avbrott på svenska för invandrare. Hur lång karenstiden blir är kopplad till avbrottsorsaken. Arbetet med ramtider ska följas upp enligt särskild plan men redan nu bedömer förvaltningen att det kommer att leda till en bättre genomströmning av elever som läser svenska för invandrare och en minskad andel avbrott.

För studier i svenska för invandrare finns tre studievägar. På studieväg 1 går elever med ingen eller kort tidigare utbildning, studieväg 2 motsvarar en utbildningsbakgrund

mindre omfattande än svensk gymnasieskola och studieväg 3 innebär att eleverna har studier bakom sig motsvarande svensk gymnasieskola eller att eleverna deltagit i högskolestudier. Uppsala kommun utmärker sig nationellt med att över hälften av eleverna inom svenska för invandrare finns på studieväg 3. På denna studieväg finns flera personer som inte har samma behov av samhällets etableringsinsatser och vars mål i första hand inte behöver vara att få betyg i svenska språket.

Förslag

Den indikator som ingick i förra årets rapport och som redovisas i diagrammet ovan ”Andel elever på svenska för invandrare som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare”, bedöms utifrån ovanstående resonemang därför vara missvisande. För att bättre följa utvecklingen av förvaltningens arbete med integration föreslås en ny indikator. Indikatorn som föreslås är ett mått på genomströmning på studieväg 1 och 2 för elever som är eller har varit inom Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Den redovisar antalet dagar från att eleven påbörjar en kurs på studievägen till dess att eleven tar betyg på samma kurs. Det finns ingen nationell statistik som kan följas på detta område utan det blir i stället en redovisning över tid för utvecklingen i Uppsala kommun.

Indikator 5: Antal studieaktiva dagar i genomsnitt från kursstart till betyg för kurs på studieväg 1 och 2, uppdelat på kön för elever som är eller har varit inom Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Betygen är satta under 2020. Ambitionen är att antalet dagar ska minska.

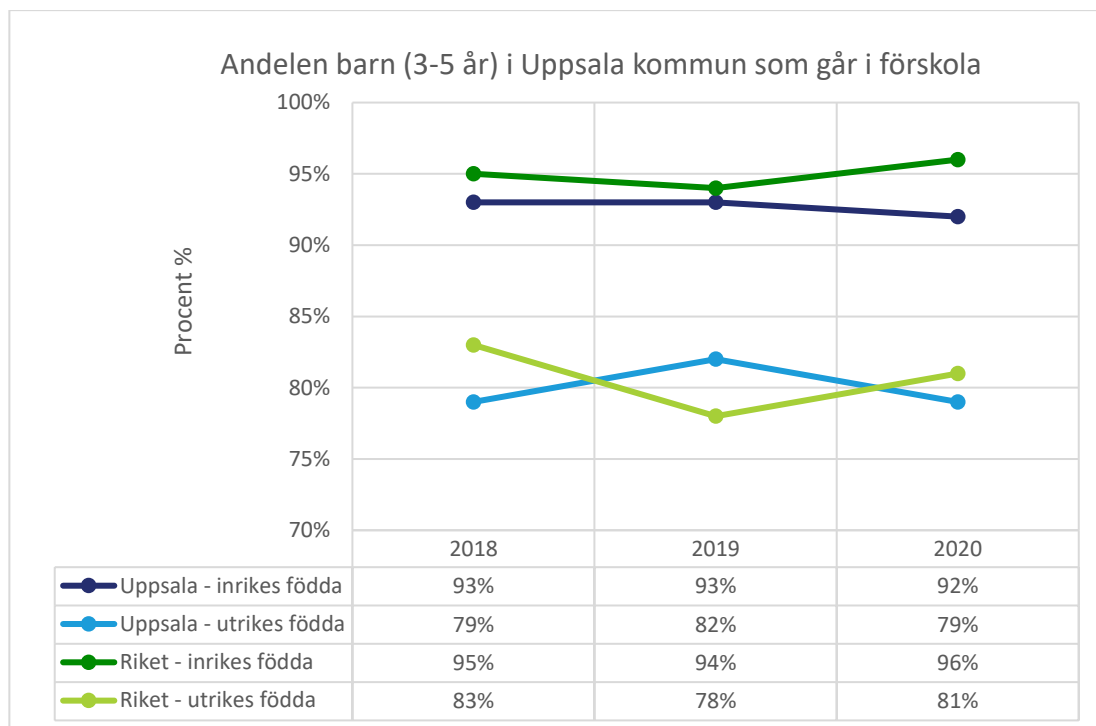
Antal studieaktiva dagar	Kvinna	Man
Studieväg 1	156	163
Studieväg 2	136	178

Källa: Kommunens elevhanteringssystem Extens, Migrationsverket

4. Barn och unga

Indikator 6: Andelen utrikes födda barn (3–5 år) i Uppsala som går i förskola ska vara i paritet med motsvarande andel för inrikes födda barn i Uppsala i jämförelse med 2018

Måluppfyllelse			
År	Utrikes födda	Inrikes födda	Skillnad
2018	79 %	93 %	14 %
2019	82 %	93 %	11 %
2020	79 %	92 %	13 %

7. Källa: SCB. Observera att skalan börjar på 70 procent.

Genomförda åtgärder och analys:

Förutsättningen för att barn till utrikes födda vårdnadshavare i större utsträckning ska delta i förskolan är att de har kännedom om rätten till förskola och hur man ansöker om en plats. Men man behöver också förstå förskolans uppdrag som skolform där utbildning, undervisning och att förmedla vår värdegrund är viktiga delar. För den här målgruppen ligger särskilt fokus på barnets språkutveckling och vilken betydelse den har för framtida utbildning.

Förskolan har gjort en analys av hinder och möjliga orsaker till att vårdnadshavare avstår från en plats i förskola för sitt barn. Med utgångspunkt i analysen har möjliga åtgärder arbetats fram som underlättar för föräldrar med utländsk bakgrund att skaffa sig kunskaper om förskolan. Både på egen hand och genom olika kontakter de har i samhället. Nedanstående aktiviteter genomförs nu:

- En uppsökande verksamhet i form av förskollärare som i tät samverkan med Öppna förskolan har ett uppdrag att skapa möten och sprida information i syfte att öka kunskapen hos vårdnadshavarna om förskolans betydelse för barnets språkutveckling och lärande. Exempel på sådan uppsökande verksamhet är att sprida information på olika arenor som barnhälsovård, jobbcenter, presentationer på svenska för invandrare samt samarbete med projektet iHUB (integrationsprojekt) och Triple P (föräldrautbildning). Två förskollärares uppdrag, på vardera 50% tjänst, blir både att utföra och samtidigt undersöka framkomliga vägar för uppsökande verksamhet.
- Skapa informationsmaterial som i olika former finns lätt tillgängligt och på flertalet språk på olika plattformar i kommunen såsom informationsmaterial i form av muntliga presentationer, filmer, broschyrer och lättillgänglig information på kommunens webbplats. All information är översatt till flertalet språk. Informationsmaterialet blir verktyget för att nå ut till många vårdnadshavare i målgruppen i många olika sammanhang.

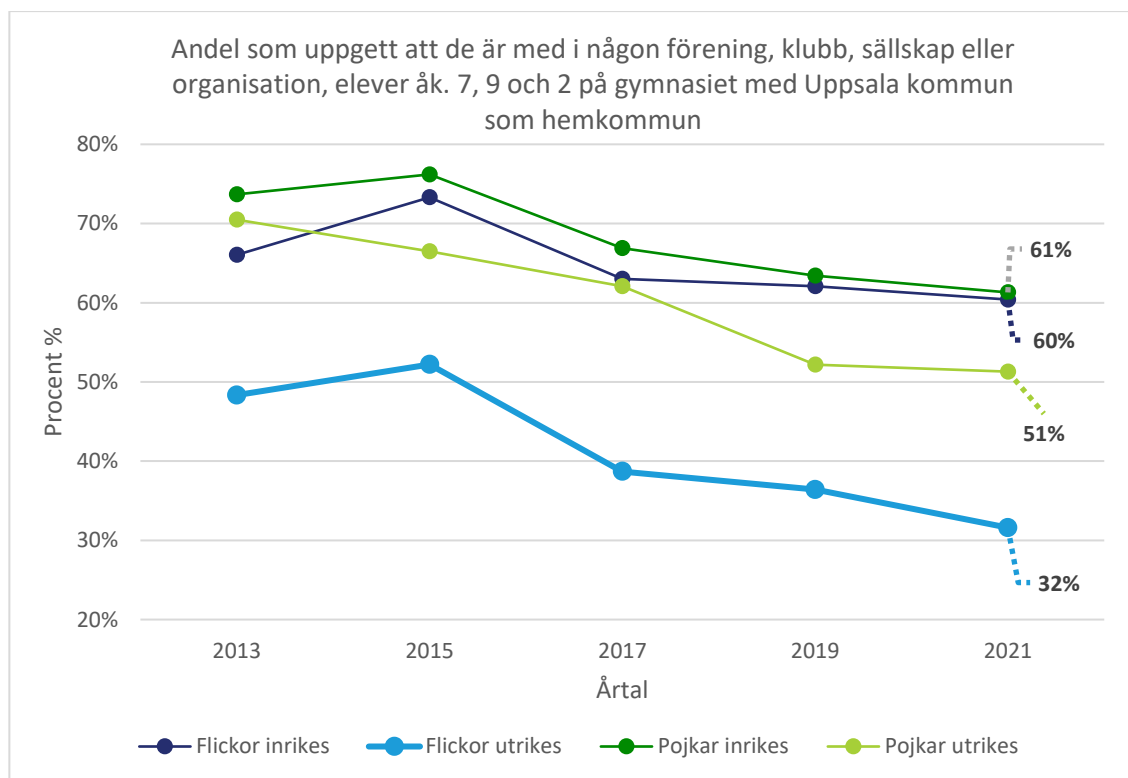
Åtgärderna har skjutits fram i tiden under pandemin men är nu i ett inledande skede med beräknad uppstart i praktiken under januari 2022.

En pilotaktivitet genomfördes på Gottsundadagen den 25 september 2021 där förskolan, öppna förskolan, i HUB och Triple P deltog och respektive verksamhet presenterade sig genom pedagoger på plats med olika informationsmaterial. Aktiviteten lockade många besökare att ställa frågor, ta del av materialet, och få konkret rådgivning i ansökan om förskoleplats.

Genom de nu påbörjande åtgärderna bedömer vi att andelen utrikes födda barn (3–5 år) i Uppsala som går i förskola kommer att närma sig motsvarande andel för inrikes födda barn.

Indikator 7: Andelen utrikes födda unga tjejer i Uppsala som uppger att de är med i en förening, klubb, sällskap eller organisation ska öka betydligt i jämförelse med 2017⁸

Måluppfyllelse: 2017: 39 %, 2019: 36 % och 2021: 32 %

8. Källa: Liv och hälsa ung. Observera att skalan börjar på 20 och slutar på 80 procent.

Genomförda åtgärder och analys:

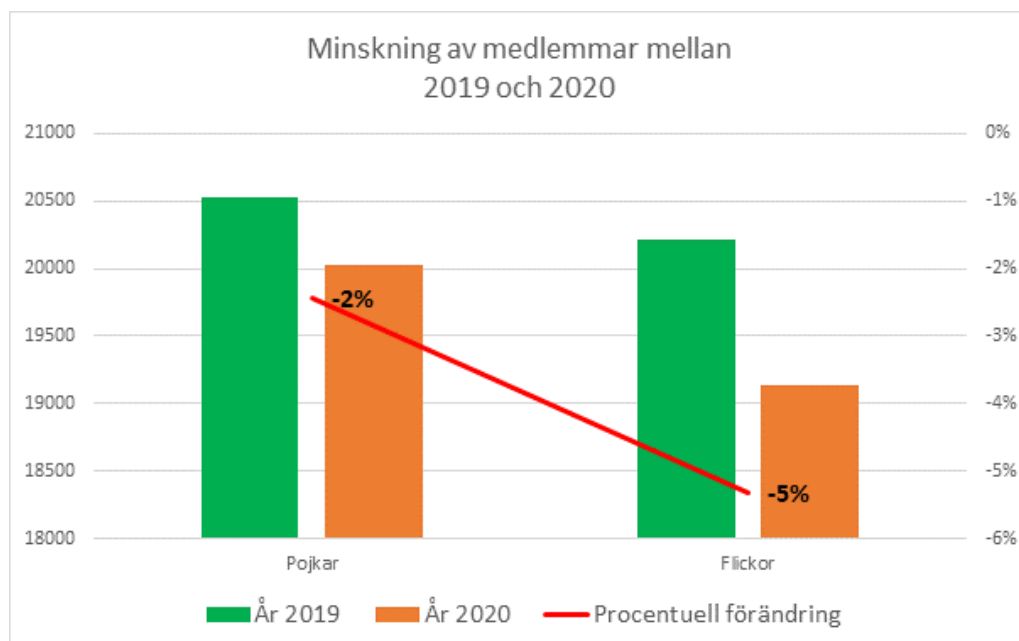
Det har visat sig svårt att nå flickor som redan kommit hem efter skoldagens slut. Kommunen har därför i första hand arbetat för att öka möjligheterna till aktiviteter i anslutning till skoldagen och innan hemgång. Det har skett delvis genom riktade stöd till föreningar som bedriver den typen av aktiviteter. Det har också skett genom att

⁸ Samma indikator följs i Uppsala kommuns årliga jämställdhetsuppföljning

kommunens egen regi i högre grad erbjuder aktiviteter i anslutning till skoldagen. Nedan följer exempel på aktiviteter med potential att påverka indikatorn positivt:

- Sportisaktiviteter
- Föreningar som bedriver uppsökande verksamhet och aktiviteter i närhet till skola och skolslut:
 - Gameplan (KFUM Basket)
 - Amo Obaida (UTK)
 - Nattfotboll (IK Sirius Fotboll)
 - Ronjabollen (IK Uppsala)
 - UIF Boxning (som även kommer satsa på tjejgrupper)
 - Hoppfull framtid (Sirius Bandy)
- Lovaktiviteter med särskild satsning på socioekonomiskt svaga områden

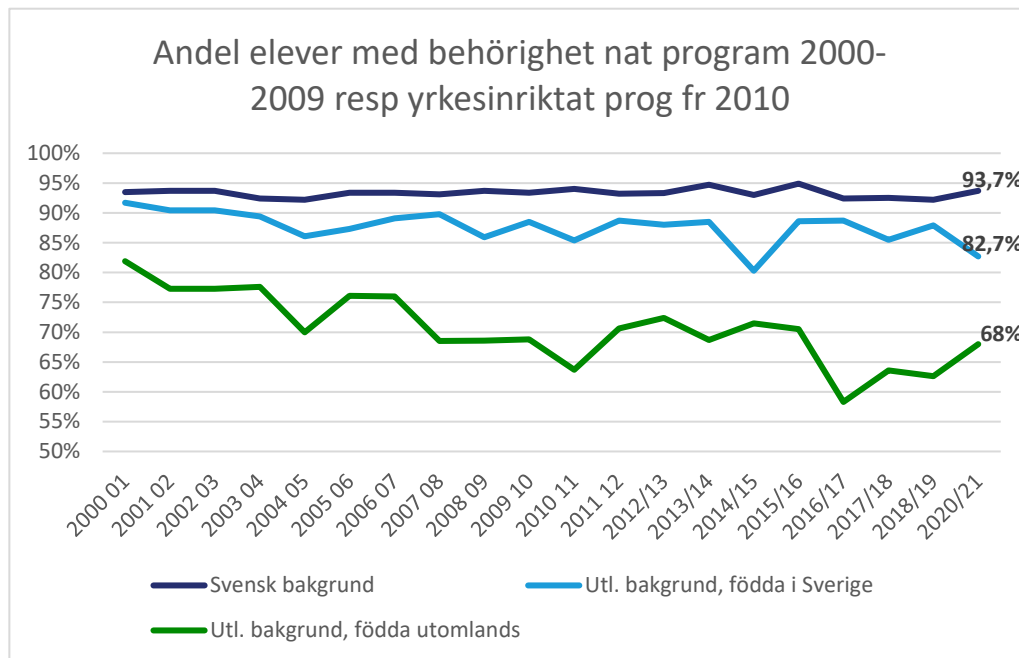
Bedömningen är att satsningarna som gjorts tidigare har lett till en uppåtgående trend, men förra året visade indikatorn på ett minskat deltagande. Viktigaste förklaringen är med största sannolikhet den pågående pandemin som har haft stor påverkan på hela föreningslivet med ett kraftigt minskat deltagande, se grafen nedan. Minskningen kan därför ses som naturlig även för utrikes födda unga tjejer. Fortsatt arbete med aktiviteter i anslutning till skoldagen, samt riktade prova-på-insatser kompletteras med ytterligare kommunikationsinsatser samt utvecklingen av fritidslotsar som startat hösten 2021.

9. Källa: Idrott och Fritid Uppsala. Observera att skalan börjar på 18 000.

Indikator 8: Behörighet till gymnasiet för utrikes födda elever i åk 9 i Uppsala ska öka i jämförelse med läsåret 2018/19

Måluppfyllelse: 2018/19: 62,6 %, 2020/21: 68 %

10. Källa: Skolverket. Observera att skalan börjar på 50 procent.

Genomförda åtgärder och analys:

Regeringen beslutade 2019-11-14 att uppdra till Statens skolverk att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för barn och elever som är nyanlända eller har annat modersmål än svenska (U2018/00404/S). Målet är förbättrade förutsättningar för högre måluppfyllelse i förskola och skola. Skolverket samarbetar med huvudmän under totalt tre år för att stärka utbildningens kvalitet.

Som ett led i att öka kunskapsresultaten för nyanlända elever inledde Uppsala kommun år 2019 samarbetet med Skolverket. Insatserna startade under höstterminen 2020 med utbildningar i språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt (SKUA), svenska som andraspråk (sva) och därefter kollegialt lärande i SKUA i de skolor som deltar i insatsen. Vidare inrättades samordnare för studiehandledning i skolorna. Till läsåret 2020/21 kan de genomförda insatserna ha bidragit till att påverka studieresultaten.

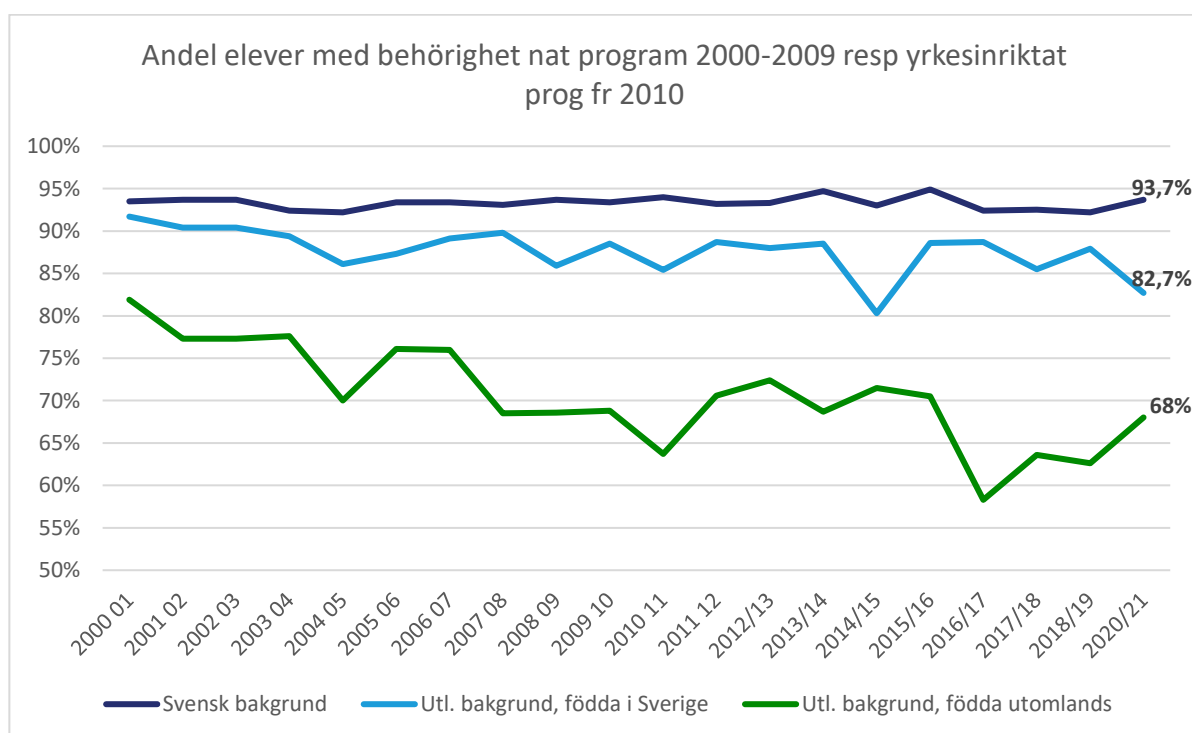
Den satsning som Uppsala kommun gör tillsammans med Skolverket är omfattande. Förskolan, grundskolan och gymnasieskolan deltar i satsningen som till största del handlar om kompetensutveckling. På sikt kommer detta leda till att vi ytterligare kommer förbättra våra resultat. Eftersom Skolverkets riktade insats avslutas under nästa läsår måste alla skolformer skapa strategier för fortsatt utvecklingsarbete inriktat på elever med utländsk härkomst

En farhåga som vi sett under de senaste åren är att Uppsala nu tar emot färre nyanlända elever och att de elever som börjar i grundskolan har stora behov. Det kan ha ett samband med att Sverige nu tar emot kvotflyktingar och att de som får asyl i Sverige ofta är familjer med stora stödbehov. Det kan bli en utmaning att förbättra kunskapsresultaten i en grupp elever som har större stödbehov än tidigare. Det är

också av stor betydelse från vilka länder eleverna emigrerat. Det är särskilt svårt för elever som kommer till Sverige från länder som har svaga skolsystem.

Indikator 9: Behörighet till gymnasiet för inrikes födda elever i åk 9, med utrikes födda föräldrar ska vara i paritet med motsvarande för inrikes födda elever med inrikes födda föräldrar i jämförelse med läsåret 2018/19

Måluppfyllelse			
Läsår	Utrikes födda föräldrar	Inrikes födda föräldrar	Skillnad
2018/19	87,9 %	92,2 %	4,3 %
2020/21	82,7 %	93,7 %	11 %

11. Källa: Skolverket. Observera att skalan börjar på 50 procent.

Genomförda åtgärder och analys:

I gruppen utrikesfödda räknas även elever som är nyanlända (kommit till Sverige under de senaste fyra åren). Forskningen är tydlig med att elevernas skolresultat påverkas kraftigt av i vilken ålder eleverna påbörjar sin skolgång i svensk skola. Många av våra nyanlända elever börjar sin skolgång i Sverige i grundskolans senare år. Detta gör att vi aldrig kommer att uppnå paritet med inrikes födda elever. Det är dock glädjande att trenden har vänt för gruppen elever med utländsk bakgrund födda utomlands. Resultaten som vi hade läsåret 2016/2017, då vi inom grundskolan tog emot många nyanlända elever, låg på en mycket låg nivå. Vi har lyckats förbättra resultaten på grund av medvetna satsningar av medel för likvärdig skola och en kompetenshöjning inom området andraspråksinläring. Vi kan dock konstatera att vi har en nedgång i resultaten gällande elever med utländsk bakgrund födda i Sverige. Analysen av detta är att den elevgruppen har drabbats hårdare av effekter på undervisningen på grund av pandemin. Att elever födda utomlands lyckats bättre under året kan bero på att det har varit ett tydligt direktiv att särskilda undervisningsgrupper och förberedelseklasser skall undantas vid beslut om undervisning på distans med mera.

I samband med nämndens verksamhetsplan för 2021 beslutade nämnden också om en strategi för ökad likvärdighet. I den beskrivs det långsiktiga strategin för att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar. Strategin bygger på följande fyra områden:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Medveten resursfördelning
- Strategisk kompetensförsörjning
- Arbete för att motverka skolsegregation

Inom varje område beskrivs både sedan tidigare befintligt arbete samt de insatser som särskilt prioriteras 2021. Strategin kommer att uppdateras inför 2022.

För grundskolan handlar dessa strategier bland annat om fördelning av utvecklingslärare till utvalda skolor för riktade insatser. Varje skola har tagit fram en åtgärdsplan och de utvalda skolorna har fått förstärkningar i budget. Även stödet från HR-avdelningen till dessa skolor är prioriterat. Grundskolan har detta läsår valt ut åtta skolor för riktade insatser. Sju av dessa har en hög andel utrikesfödda elever eller elever vars föräldrar är utrikesfödda

5. Boendesituation

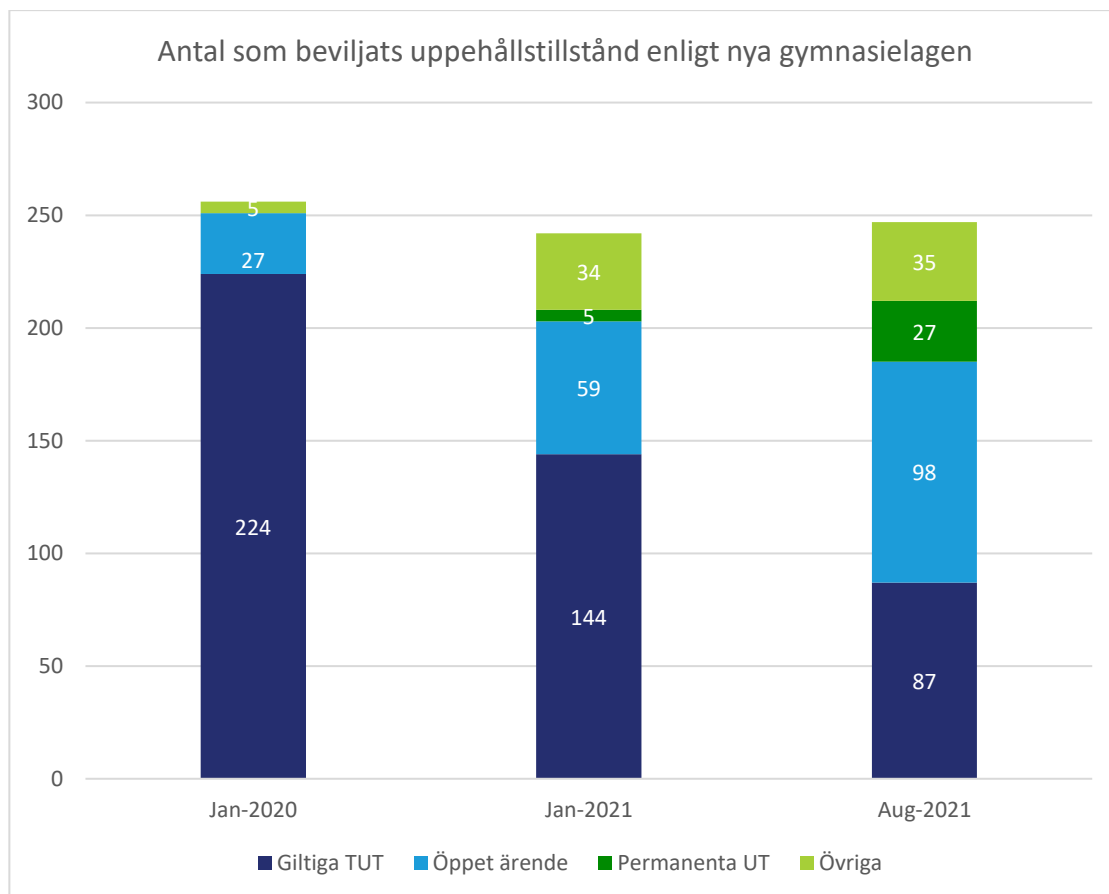
Indikator 10: Andelen personer som är utrikes födda eller har utrikes födda föräldrar och som ingår i ett hushåll som flaggats för en osäker boendesituation ska minska i jämförelse med 2017.

Den här indikatorn kom i ursprungsrapporten från ett pågående projekt som nu är avslutat, aktuella siffror för denna indikator finns därför inte i dagsläget tillgängliga. Det bedöms dock vara en lämplig indikator vilket gör att arbete kommer sättas igång för att tillgängliggöra och bearbeta statistik. Att redovisa alternativa indikatorer har inte heller bedömts lämpligt. Därför redovisas indikatorn först vid nästa års uppföljning.

6. Ungdomar i Uppsala med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen

Kommunledningskontoret har i uppdrag att följa utvecklingen för gruppen med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen. Därför ges i den här rapporten en översiktlig lägesbeskrivning. En mer omfattande uppföljning och beskrivning går att få i Arbetsmarknadsförvaltningens skrivelse *Etablering av ungdomar som omfattas av den nya gymnasielagen* (AMN-2021-00199). Den fortsatta uppföljningen föreslås därför fokusera på sambanden mellan status på gruppens uppehållstillstånd, inkomster av arbete och erhållande av studiestöd från CSN. Utifrån en sådan bild kan eventuella behov av specifika åtgärder identifieras.

I Uppsala hade sammanlagt 379 personer ansökt om uppehållstillstånd inom ramen för gymnasielagens bestämmelser i början av 2019, enligt uppgifter från Migrationsverket. Den 31 januari 2020 hade 256 unga vuxna i Uppsala beviljats tillfälligt uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen. I jämförelse med andra stora och medelstora städer var antalet personer i Uppsala med uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen relativt högt och endast Göteborg (508 bifall) och Stockholms stad (438 bifall) hade fler bosatta ungdomar än Uppsala i absoluta tal.

12. Källa: Mejl från Migrationsverket, 3 september 2021

Antalet 256 personer bedöms vara stabilt eftersom det inte längre är möjligt för fler personer att ansöka om uppehållstillstånd med stöd i den vid tillfället rådande lagstiftningen. Över tid kan förändringar i gruppens sammansättning antingen förklaras genom in- eller utflyttning från kommunen eller att personer inte beviljas förlängning av sina uppehållstillstånd med hänvisning till samma lagrum.

Mot bakgrund av detta har det blivit relativt tydligt hur stor den grupp som särskilt kommer följas är och att behoven av att följa gruppen kommer att avta i takt med att gruppen fortsätter etablera sig. Till exempel genom att fullborda studier och få en anställning.

Samtidigt kvarstår administrativa hinder för att få en mer exakt och djupgående kunskap om de enskilda personerna i gruppen. Dessa hinder utgörs framförallt av att det inte är möjligt att följa enskilda individer över de olika statistikällorna eller över tid. Analysen bygger på och ska tolkas som en lägesbild över gruppen som helhet, där jämförelser görs utifrån snarlika faktorer mellan olika system.

Nedan redovisas nuläget med stöd av två indikatorer för att ge en överblick av situationen för gruppen som helhet.

Indikator 1: Personer med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen med inkomst av arbete

Positiv trend

Statistik från SCB:s AGI-register, arbetsgivardeklarationer på individnivå, ger en bild över hur inkomster för arbete ser ut för de 256 personer som per 31 januari 2020 hade

beviljats uppehållstillstånd enligt gymnasielagen i Uppsala. Tabellen nedan visar antalet personer med en deklarerad inkomst inom olika lönegrupper för maj 2021. Om personen haft två jobb är lönen summerad.

Antal individer med deklarerad inkomst under maj 2021, per lönegrupp	
Individer	Lönegrupp
92	0=Ingen inkomst
38	1=1-12 999 kr
19	2=13 000-17 999 kr
107	3>17 999 kr
256	S:a

1: Källa: Data från SCB:s AGI-register 2021-08-31 efter särskild beställning.

Genomförda åtgärder och analys:

31 januari 2020 hade endast 69 av personerna någon registrerad arbetsinkomst. Och av dessa var det endast 35 personer eller cirka 14 procent som hade en bruttoinkomst över 13 000 kr som är den lägsta inkomst som Migrationsverket kan godkänna för att försörjningskravet ska vara uppfyllt.

I maj 2021 hade 164 personer en arbetsinkomst. 126 av dessa eller motsvarande 49 procent av målgruppen hade under maj en månadsinkomst över 13 000 kr, varav 107 hade en inkomst över 18 000 kr. Det innebär inte att 126 personer per automatik har rätt till ett permanent uppehållstillstånd men det finns en möjlighet för dessa personer att ansöka om permanent uppehållstillstånd förutsatt att övriga kriterier är uppfyllda.

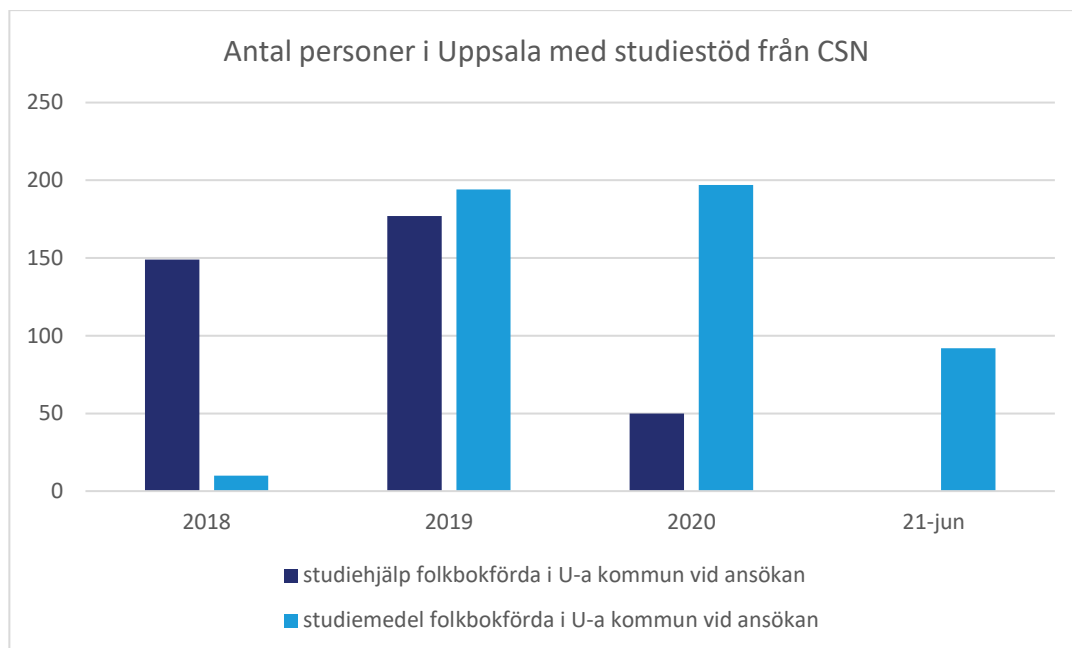
Den andel som saknade inkomst motsvarar i stort sett den andel som under juni 2021 uppbar studiestöd från CSN, vilket pekar på att den delen av gruppen fortfarande bedrev studier under maj månad.

Den samlade bedömningen är att utvecklingen i det här avseendet följer en positiv trend då fler personer i gruppen verkar ha funnit en varaktig försörjning genom arbete.

Indikator 2: Antal personer med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen som erhållit studiestöd från CSN

Positiv trend

Statistik från CSN visar hur många av gruppen som beviljats uppehållstillstånd enligt gymnasielagen i Uppsala som har upprätthållit en tillräcklig studiegång för att erhålla studiestöd samt hur utvecklingen sett ut över tid.

13. Visar antalet personer, folkbokförda i Uppsala vid tiden för ansökan, som erhållit studiehjälp respektive studiemedel under det aktuella året. En individ kan ha haft både studiehjälp och studiemedel under samma år.

Genomförda åtgärder och analys:

Under perioden augusti 2018 till juni 2021 har totalt 258 personer med uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen haft studiestöd och varit folkbokförda i Uppsala vid tiden för ansökan. I juni 2021 var 244 personer folkbokförda i Uppsala som någon gång under perioden har beviljats studiestöd. 157 av dessa 244 personer studerade med studiestöd under höstterminen 2020 och 95 av dem har haft studiestöd under våren 2021. Denna andel motsvarar ungefärligt den andel som saknar en inkomst av arbete i den redovisade tabellen över gruppens inkomster av arbete ovan.

Utvecklingen bedöms följa en positiv utveckling då en klar majoritet av de 256 personer som i början av 2020 hade beviljats uppehållstillstånd också har studerat under perioden samt att flertalet av individerna tillhörande målgruppen per 2021 har avslutat, eller är på väg att avsluta sina studier. Att ungdomen har avslutat sina studier är dock ingen garanti för att hen har klarat av studierna men det är rimligt att anta att flertalet idag antingen arbetar eller söker arbete.

7. Avslutning

Avslutningsvis kan man konstatera att fem av tio utpekade indikatorer visar positiva resultat. Två indikatorer går i fel riktning och har en något oklar trend. En indikator bedöms lämplig att byta ut och för en indikator saknas data.

När det gäller gruppen ungdomar med uppehållstillstånd enligt gymnasielagen bedöms trenden vara positiv utifrån de två datakällor som används ovan.